

2022. gada 8. jūnijā

Kā panākt Latvijas neatkarību no Krievijas energoresursiem?

Latvijas Darba devēju konfederācijas (LDDK) priekšlikumi Nacionālai Klimata un enerģētikas padomei (NEKP)

Latvijas Darba devēju konfederācija (LDDK), turpinot darbu pie [š.g. 21.aprīļa Nacionālās Trīspusējās sadarbības padomes \(NTSP\) sēdē](#) lemtā, kurā LDDK aicināja valdību kopā ar sociālajiem un sadarbības partneriem sagatavot Latvijas enerģētiskās neatkarības un vietējo energoresursu izmantošanas īstermiņa un vidēja termiņa plānu, ir sagatavojuši priekšlikumus Latvijas neatkarības no Krievijas energoresursiem panākšanai.

Ekonomikas ministrija kā politikas veidotājs un piesaistītie zinātniskie institūti veic virkni valsts pētījumus klimata un enerģētikas politikas jomās. Tomēr, šobrīd šo pētījumu rezultāti LDDK nav pilnībā pieejami un izmantojami krīzes situācijā uzņēmumos, kad ir nepieciešams rast tūlītējus risinājumus.

LDDK, saprotot situācijas nopietnību un uzklusot politiskos paziņojumus par nepieciešamību atteikties no neuzticamiem piegādātājiem, ir apkopojusi darba devēju priekšlikumus, kā panākt Latvijas neatkarību no Krievijas energoresursiem īstermiņā, vidējā termiņā un ilgtermiņā un kā nodrošināt kritiski nepieciešamo gāzes, elektroenerģijas un siltuma apgādi jau šajā rudens un ziemas periodā.

LDDK sagatavotie priekšlikumi risinājumiem ir vērsti uz to, lai izvairītos no nekontrolētas enerģētiskās krīzes iestāšanās, dažādotu piegādes avotus, uzsverot vietējo resursu un atjaunojamo resursu nozīmi.

1. Kas ir nepieciešams?

1.1. Energoietilpīgo uzņēmumu ražotspējas nodrošināšana

Ļoti būtiski ir saglabāt iespēju darbiniekiem saņemt algu, nevis bezdarbnieka pabalstu.

1.1.1. Īsa termiņš

- Mērķēts sociālais atbalsts mazturīgajām iedzīvotāju kategorijām;
- Alternatīvu gāzes piegādes kanālu nodrošināšana Inčukalna gāzes krātuves papildīšanai;
- Atļaut izmantot vismaz 30% kūdras piemaisījumu šķeldas kurināmajam.

V A L D Ī B A S

S O C I Ā L A I S

P A R T N E R I S

1.1.2 Vidējais termiņš

- Pēc energoresursu cenu stabilizēšanās pārskatīt iespējamās alternatīvas energoresursu nodrošinājumam (pamatā – uzņēmumu kompetence);
- Maksimāla vietējā alternatīvā kurināmā izmantošana elektrības un siltuma ražošanā, tas ir kūdra, atkritumu reģenerācija;
- Sašķidrinātās gāzes terminālis un alternatīvas gāzes piegādes;
- Siltuma patēriņa samazinājums (augstas motivācijas ēku energo efektivitātes programmas) un finansējuma pieejamības nodrošināšana;
- Investīciju nodrošināšana Sadales tīklu infrastruktūrā, lai nodrošinātu pieeju jauniem enerģijas jaudas pieslēgumiem;
- Valsts dienestu kapacitātes stiprināšana un birokrātisko šķēršļu mazināšana (piem uz pusi saīsināt lielo (min 25mW) projektu IVN izskatīšanas procedūru), lai nodrošinātu maksimālu atbalstu jaunu, alternatīvo jaudas staciju būvniecībai.

2. Kas ir jānodrošina?

2.1. Gāze

- Valsts kontrolēta (izmantojot Latvenego) intervence gāzes tirgū, nodrošinot nākamajai apkures sezonai nepieciešamo gāzes resursu ar Klaipēdas LNG termināla starpniecību.
- LNG termināla būvniecība (privāts, publisks kapitāls, birokrātisko šķēršļu mazināšana (primāri visu nepieciešamo dokumentu un atļauju paātrināta izskatīšana un izsniegšana).

2.2. Elektroenerģija

- Investīcijas sadales tīklos visa veida alternatīvo enerģijas avotu (saule, vējš, atkritumu reģenerācijas un biomasas koģenerācijas) pieslēgšanai, pārvadei un sadalei;
- Maksimāla jaunu koģenerācijas jaudu veicināšana ar alternatīvo kurināmo (šķelda, biomas, atkritumu reģenerācija, kūdras piemaisījums);
- Koģenerācijas jaudu priekšrocība (maksimāli efektīva resursa izmantošana, primāri TEC zonā) siltuma nodošanai tīklos;

- Administratīvo šķēršļu mazināšana;
- Baltijas valstu elektrotīklu sinhronizācija ar Eiropas elektrotīkliem;
- Sadarbībā ar Igauniju un Lietuvu atkārtoti izvērtēt atomenerģijas projektu.

2.3. Siltumenerģija

- Īstermiņā – mērķēts atbalsts sociāli mazaizsargātām mājstaimniecībām (finansāls atbalsts, tarifu subsīdijas). Ja ir iespējams, no valsts rīcībā esošajiem datiem izveidot automatizētu atbalsta sistēmu;
- Maksimāla jaunu koģenerācijas un ūdenssildāmo katlu jaudu veicināšana ar alternatīvo kurināmo (šķelda, biomasu, atkritumu reģenerācija, kūdras piemaisījums). Birokrātisko šķēršļu mazināšana saskaņošanas procesam īpaši lielajiem projektiem (virs 25mW izejošā jauda);
- Atbalsta programmas mājstaimniecībām gāzes siltuma katlu pārejai uz alternatīviem risinājumiem;
- Atbalsta programmas energoefektivitātes projektiem (gan mājstaimniecībām gan rūpnieciskajiem un komerciālajiem objektiem), kas ietvertu finansējuma pieejamību un daļēju dzēšanu, ja tiek sasniegta noteikts patēriņa samazinājums.

2.4 Speciālistu pieejamība

- Jāstiprina Ekonomikas ministrijas, Valsts vides dienesta, Dabas aizsardzības pārvaldes, Vides pārraudzības valsts biroja u.c. atbildīgo institūciju cilvēkresursa pieejamība, lai vismaz uz pusi samazinātu ietekmes uz vidi novērtējumu izskatīšanu un citu, būvniecības uzsākšanai, svarīgu atļauju izskatīšanu, saskaņošanu un izsniegšanu.